

یادداشت

حجت‌الاسلام طاهر قلیزاده
کارشناس خانواده

وحدت ملی؛ فراتر از سلیقه‌های فردی

زندگی فردی و اجتماعی انسان همواره در معرض آسیب‌هایی قرار دارد که اگر به‌درستی شناخته نشوند، به‌تدریج روابط انسانی و فضای همدلی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. برخی از این آسیب‌ها آشکار و قابل مشاهده‌اند اما برخی دیگر در شیوه‌اندیشیدن و نوع نگاه افراد به مسائل شکل می‌گیرند و آرام‌آرام آثار خود را در رفتارهای فردی و جمعی نشان می‌دهند. یکی از این آسیب‌های مهم آن است که انسان فهم و برداشت شخصی خود را معیار قطعی حق و باطل قرار دهد و گمان کند آنچه او می‌فهمد و تحلیل می‌کند، معیار سنجش درستی یا نادرستی دیدگاه‌های دیگران است. چنین نگاهی اگر در میان افراد یک جامعه گسترش پیدا کند، به‌تدریج زمینه بروز سوءفهم‌ها، قضاوت‌های عجولانه و اختلاف‌های گسترده را فراهم می‌کند. توجه به این مسئله و بازنگری در شیوه مواجهه با دیدگاه‌های متفاوت می‌تواند در حفظ آرامش و همبستگی در محیط خانواده و جامعه نقش مهمی ایفا کند.

در بسیاری از روابط اجتماعی دیده می‌شود افراد برداشت و تحلیل خود را مبنا قرار می‌دهند و هر دیدگاهی را که با آن متفاوت باشد، با برچسب‌هایی خاص توصیف می‌کنند. اگر کسی دیدگاهی فراتر یا جدی‌تر از نظر آنان داشته باشد، به افراط‌گرایی متهم می‌شود و اگر دیدگاهی ملایم‌تر یا متفاوت ارائه کند، گاه به ساده‌اندیشی نسبت داده می‌شود. این شیوه برخورد در ظاهر ممکن است نوعی دفاع از دیدگاه شخصی تلقی شود، اما در حقیقت نشان می‌دهد معیار قضاوت، تنها در چارچوب فهم فردی محدود شده است. در چنین شرایطی احتمال خطا در برداشت شخصی کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد و همین امر زمینه شکل‌گیری داوری‌های نادرست درباره دیگران را فراهم می‌کند.

واقعیت این است انسان‌ها از نظر تجربه، دانش، شرایط زندگی و شیوه تحلیل مسائل و میزان احاطه به اطراف مسئله با یکدیگر تفاوت دارند و طبیعی است که دیدگاه‌ها و برداشت‌ها نیز یکسان نباشد. اختلاف نظر در یک جامعه پویا امری طبیعی و حتی مفید است، زیرا می‌تواند زمینه گفت‌وگو و رشد فکری را فراهم کند. اما زمانی که هر فرد برداشت خود را معیار قطعی باند و دیگران را براساس آن قضاوت کند، اختلاف نظر به تدریج به اختلاف در روابط و فاصله گرفتن افراد از یکدیگر تبدیل می‌شود. در چنین فضایی به جای آنکه گفت‌وگو و بررسی منطقی دیدگاه‌ها شکل بگیرد، برچسب‌زدن و قضاوت‌های شتاب‌زده جای آن را می‌گیرد و مسیر تفاهم دوارتر می‌شود.

این مسئله گاه به شکل وارونه نیز دیده می‌شود. ممکن است فردی که خود دچار افراط در تحلیل یا رفتار است، دیگران را به ساده‌اندیشی متهم کند و در مقابل، فردی که نگاه ساده‌تری به مسائل دارد، دیدگاه‌های متفاوت را افراطی بداند. در هر دو حالت مشکل اصلی آن است که معیار سنجش به جای آنکه پایه اصول روشن و معیارهای معتبر قرار گیرد، تنها بر برداشت‌های فردی استوار می‌شود. نتیجه چنین رویکردی آن است که حقیقت کمتر مورد توجه فردی می‌گیرد و اختلاف‌های بیشتر برجسته می‌شود.

پایامد طبیعی این نگاه زندگی اجتماعی، افزایش فاصله میان افراد و تضعیف روحیه همکاری و اعتماد است. هنگامی که افراد یک جامعه به جای شنیدن و بررسی دیدگاه‌های یکدیگر، صرفاً براساس برداشت شخصی به قضاوت بپردازند، فضای تعامل سازنده و اتحاد جای خود را به بدبینی و رقابت‌های ناسالم می‌دهد. این مسئله در محیط خانواده نیز می‌تواند تأثیرگذار باشد. زیرا زمانی که هر یک از اعضای خانواده برداشت خود را معیار قطعی باندند، زمینه بروز اختلاف‌های پی‌درپی فراهم می‌شود و روابط صمیمی به تدریج آسیب می‌بیند. در متون دینی نیز درباره چنین اختلاف‌هایی هشدار داده شده است. قرآن کریم در آیه ۴۶ سوره انفال می‌فرماید: «وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَلْزَمُوا فَتَنَ سُوْأَاتِهِمْ يَتَذَّبُوا وَيُخْشِعُوا لِلَّهِ مَخَ الصَّابِرِينَ»؛ از خدا و پیامبرش فرمان ببرد و با یکدیگر نزاع نکند که در نتیجه سست می‌شود و قدرت شما از میان می‌رود و شکست‌یابی پیشه کنید که خداوند با شکست‌یابان است. این آیه نشان می‌دهد اختلاف‌های برخاسته از تعصب یا برداشت‌های سطحی و نزاع‌های بی‌ثمر می‌تواند توان و انسجام یک جامعه را کاهش دهد و آن را در برابر مشکلات تضعیف کند.

در سطح کلان جامعه نیز توجه به معیارهای مشترک و اسناد بالادستی اهمیت ویژه‌ای دارد. در بسیاری از مسائل اجتماعی و فرهنگی، چارچوب‌هایی در قالب قوانین، سیاست‌های کلی و اسناد راهبردی تعیین شده است که می‌تواند مبنای عمل و داوری قرار گیرد. رجوع به این اسناد و توجه به جهت‌گیری‌های کلان نظام اجتماعی کمک می‌کند برداشت‌های شخصی جایگزین معیارهای مشترک نشود و مسیر تصمیم‌گیری و تحلیل مسائل روشن‌تر باشد. هنگامی که افراد رنگ‌بندی‌های گوناگون بر برداشت‌های فردی، به این چارچوب‌های پذیرفته‌شده توجه کنند، زمینه اختلاف‌های بی‌پایه کاهش می‌یابد و فضای تعامل سازنده تقویت می‌شود. در همین زمینه رهبر شهید انقلاب نیز بارها بر اهمیت حفظ اتحاد و پرهیز از نفرت‌پرانی تأکید کرده و می‌فرمودند: «همه ما وظیفه داریم که وحدت ملی را، اتحاد مردم را، اتحاد مردم و مسئولین را حفظ کنیم؛ روزبه‌روز آن را تقویت کنیم؛ این سیاست قطعی نظام جمهوری اسلامی از روز اول بوده است. امام بزرگوار از روز اول روی یکی از چاره‌هایی که همیشه تکیه می‌کرد، مسئله اتحاد بود. بعضی‌ها با یکدیگر سر مسائل جناحی و سیاسی اختلاف پیدا می‌کردند، امام به این‌ها نهیب می‌زد می‌گفت: هر چه فریاد دارید بر سر آمریکا بزنید. اختلاف فکری و سیاسی در یک کشور طبیعی است، اما نفرت‌پرانی غیر از این‌ها است.»

این سخنان نشان می‌دهد تفاوت دیدگاه‌ها امری طبیعی است، اما آنچه می‌تواند به جامعه آسیب برساند تبدیل شدن این تفاوت‌ها به دشمنی و نزاع است. هنگامی که معیارهای مشترک مورد توجه قرار گیرد، رجوع به اسناد بالادستی و رهنمودهای امام جامعه مبنای تحلیل و رفتار قرار گیرد و افراد از داوری‌های شتاب‌زده پرهیز کنند، زمینه شکل‌گیری فهم مشترک و تقویت همبستگی اجتماعی فراهم می‌شود و اختلاف‌ها به جای آنکه به شکاف و دشمنی تبدیل شوند، در مسیر گفت‌وگو و هم‌گرایی و تقابل با دشمن حقیقی مدیریت خواهند شد.

اوقات شرعی به افق تهران			اوقات شرعی به افق مشهد		
انسان ظهر	انسان مغرب	انسان صبح فردا	انسان ظهر	انسان مغرب	انسان صبح فردا
۱۲/۰۴	۱۸/۵۷	۴/۰۱	۱۸/۲۵	۱۸/۲۵	۳/۲۶
غروب خورشید	نیمه شب شرعی	طلوع فردا	غروب خورشید	نیمه شب شرعی	طلوع فردا
۱۸/۳۸	۲۳/۱۹	۵/۲۹	۲۲/۴۶	۲۲/۴۶	۴/۵۶

پنجشنبه ۲۷ فروردین ۱۴۰۵ ۲۷ شوال ۱۴۴۷ ۱۶ آوریل ۲۰۲۶ سال سی و نهم / شماره ۱۰۹۰۳

صاحب امتیاز: مؤسسه فرهنگی قدس
وابسته به آستان قدس رضوی
مدیرعامل و مدیر مسئول: علی یعقوبی
سرمدبزرگ: سعید محسن اسدی

آدرس دفتر مرکزی مشهد: بولوار سجاده، نبش سجاد ۱-۱۴ (۰۵۱) ۳۷۶۸۵-۱۱-۱۴
تلفن:

۹۱۷۲۵ - ۵۷۷
۳۳۶ دفتر تهران: بولوار کشاورز، بین کارگر و چمنزاده، شماره ۳۳۶
۰۲۱) ۶۶۳۷۵۷۵
تلفن:
نمبر:
داخلی(۲۲۲) ۶۶۴۳۰۱۲۲ (۰۲۱)
پیامک:
۳۰۰۰۴۵۶۷
ارتباطات مردمی:
۳۷۶۱۰۰۸۶ (۰۵۱)
امور مشترکین:
۳۷۶۸۰۴۴-۵ (۰۵۱)

روابط عمومی:
۳۷۶۶۲۵۸۷ (۰۵)
نمبر سردبیر:
۳۷۶۸۴۰۰۴ - ۳۷۶۸۲۰۰۵ (۰۵)
سازمان آگهی‌ها:
۳۷۰۸۸ - ۳۷۰۸۸ (۰۵)
فاکس:
۳۷۶۱۰۰۸۵ (۰۵)
مسابقات چاپی:
۳۷۶۷۶۵۹۶ (۰۵)
چاپ مشهد:
مجمع چاپ و نشر قدس
چاپ هنرمان تهران:
چاپخانه حاجم

آشنایی با نفایس اهدایی رهبر شهید انقلاب به کتابخانه آستان قدس رضوی

رهبر شهید یکی از بزرگ‌ترین واقفان کتاب‌های خطی بودند

کتابت شده در این زمینه اشاره کرد.

در این میان، بزرگ‌ترین واقف کتابخانه آستان قدس رضوی، رهبر شهید حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای هستند که آثار ارزشمندی از کتب خطی، قرآن‌ها و جزوات قرآنی و کتب چاپ سنگی و سربری را در طول سالیان گذشته به کتابخانه آستان قدس اهدا کردند. مجموع آثار اهدایی ایشان حدود ۲۲ هزار نسخه شامل بیش از ۱۶ هزار ۲۰۰ کتاب خطی، ۳۲۰ نسخه قرآن و جزوه قرآنی خطی و هزاره‌وار ۴۰۰ کتاب چاپ سنگی و سربری است.

یکی از نسخه‌های نفیس خطی اهدایی شهید آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (ره) «کتاب الاربعون حدیثاً» به شماره ۲۲۰۹۹ است. این نسخه به زبان عربی و از تألیفات ابوالقاسم عبدالکریم بن هواز بن عبدالملک بن طلحه قشیری نیشابوری شافعی، متوفی ۴۶۵ هجری قمری بوده که به موجب حدیث شریف نبوی که فرمودند: «من حفظ علی امتی اربعین حدیثاً من السنه کنت له شفیعاً یوم القیامه» ۴۰ حدیث را با ذکر روایان در این کتاب آورده است.

این کتاب مشتمل بر عناوینی است که به اختصار عبارت‌انداز: باب طلب العلم، باب التوبه، باب الحیاء، باب ارضاء الخصم، باب حفظ اللسان، باب هجران اخذان السوء، باب ترک الرجل مالا یعنی، باب ترک ما یبغش عن الله، باب الکسب من الحلال، باب الرضا، باب الذکر لله و...

در آغاز این نسخه نگاه‌شده شده است: «بسم‌الله الحمد لله ناصر دینه(ناصرالدین) و موضع الحق بجهت و برهانه الذي ارسل رسوله بالهدی و اوجب طاعته علي كافة الوری»، انجام نسخه: «لقي الله‌اليوم القیامه وهو عليه غضبان آخر الاربعين والحمد لله رب العالمین»، خط نسخه: نستعلیق ۱۷ سطری، تاریخ کتابت: اول رمضان المبارک ۶۹۷ ه. ق، کاغذ نسخه: حنایی آسیب‌دیده، تعداد اوراق: ۱۰ برگ، اندازه اوراق: ۱۸×۲۲، عنوان به سیاه جلی، پس از آن ۲۴ سطر در پند و اندرز، جلد: مقوای عطف و گوشه‌گالینگور، نام اهداکننده: اهدایی حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (ره) در فروردین ۱۳۷۴ شمسی.

رساله‌ای خطاب به «خواجه نصیر» در طریق سلوک و طهارت

از دیگر نسخه‌های خطی نفیس اهدایی رهبر شهید امت اسلام کتاب «الهاثم الخائف من لومه اللائم» به شماره ۲۲۰۹۶ است. این نسخه به زبان عربی و تألیف نجم‌الدین کبری احمد بن عمر بن عبدالله خوقی خوارزمی (۵۴۰-۶۱۸ ه. ق) بوده که رساله‌ای است خطاب به خواجه نصیر در طریق سلوک و طهارت، ظاهر و باطن و شروطی که مرید صادق و طالب مخلص باید آن را رعایت کند.

مؤلف آن در این باب می‌گوید: «...راه پیشینیان هشت شرط بود و من دو شرط بر آن افزودم، عشره کامله ساختن؛ شرط اول: طهارت، دوم: خلوت، سوم: سکوت، چهارم: دوام صوم، پنجم: دوام ذکر، ششم: تسلیم، هفتم: نفی خواطر، هشتم: ربط القلب بالشیخ، نهم: النوم عن غلبه، دهم: المحافظة علی امر الوسط...». این رساله توسط خود مؤلف با عنوان «السائر الحائر الواجد الي السائر الواحد الماجد» به فارسی ترجمه شده، ضمن آنکه دو ترجمه دیگر از موفق بن مجد الخاص و نیز شخصی ناشناس با عنوان «شفاه الصدور» از آن موجود است. در آغاز این نسخه آمده است: «بسم‌الله الحمد لله الذي تواضع كل شيء لعظمته الحمد لله الذي دل كل شيء لعزته»، انجام نسخه: «فقال ادع ابای تذهب ضیاعا ارزقمک الله بصیرة و ایانا برحمته وجوده انه الجواد الکریم و الرؤوف الرحیم...». این نسخه به خط نسخ ۱۷ سطری توسط ابوالحسن تهامی در ۲۰ ذی القعدة سال ۶۹۸ قمری کتابت شده است، کاغذ نسخه: آهارمهره حنایی سمرقندی، تعداد اوراق: ۷ برگ، اندازه اوراق: ۱۸×۲۲، عنوان به شنگرف، جلد: مقوای عطف و گوشه پارچه، این نسخه توسط رهبر حکیم و شهید جمهوری اسلامی ایران در فروردین ۱۳۷۴ شمسی به آستان قدس اهدا شده است.

نسخه‌ای در باب «تحفه الصالحین»

یکی دیگر از نسخه‌های خطی نفیس اهدایی حضرت

آیت‌الله العظمی امام شهید خامنه‌ای (ره) به کتابخانه آستان قدس رضوی، کتاب «تحفه الصالحین یا الاربعون حدیثاً» است. این کتاب به زبان عربی بوده و به شماره ۲۲۰۹۷ ثبت کتابخانه این آستان مبارک شده است. این نسخه از تألیفات ابوالمحمد محمود بن علی بن سلمه (قرن ۷ و ۸ ق) مشتمل بر ۴۰ حدیث در ثواب ادعیه و اذکار است که از استاد خویش «شمس‌الدین ابوالعالی محمد بن محمد بن محمد دهقان غاری» فرا گرفته و آن‌ها را بدون شرح و حذف اسناد گرد آورده و در محرم الحرام سال ۷۰۰ هجری قمری به کسب اجازه از نامبرده برای مجوز نقل آن نائل آمده است. در آغاز نسخه نگاه‌شده شده است: «بسم‌الله الحمد لله العظیم کرهه و افضاله العظیم جوده و نواله السابغ فضله و انعامه... الحدیث الاول عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه و سلم من قال بعد صلاة الفجر مرة لا اله الا الله الملك الحق المبین آمنه الله من الفقر و من وحشة القبر و اغناه فی الدنيا و الآخرة...».

در قسمت پایانی این نسخه نیز آمده است: «الحدیث المکمل للاربعين عن عبد الله بن عمر رضی الله عنهما قال کان النبی صلی الله علیه و سلم یذوع هذا الدعاء اللهم وفقنی... (بقیه ناخوانا و آسیب‌دیده است...)». خط نسخه به شیوه نسخ ۱۷ سطری، کاتب نسخه: ابوالحسن تهامی، تاریخ کتابت نسخه: ۶۹۹ هجری قمری، کاغذ: حنایی، تعداد اوراق ۴ برگ، اندازه اوراق ۲۲×۱۸، عناوین به شنگرف و سیاه جلی، ظهر ورق اول اجازه شمس‌الدین محمد دهقان مزبور، اوراق آسیب‌دیده، تاریخ اهدا توسط رهبر شهید: فروردین ۱۳۷۴ شمسی.

نسخه‌هایی که از گذشته برای آینده سخن می‌گویند

در حریم ملکوتی حضرت (رضاع)، جایی که علم و معنویت در هم آمیخته‌اند، وقف رهبری که عمری را در مسیر اسلام و مسلمین گذراند، تنها یک هدیه نیست؛ بلکه پیامی است از آنکه میراث فرهنگی این سرزمین، امانتی است در دست ما برای نسل‌های آینده.

توسط رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی تشریح شد

دهه کرامت، نقطه اوج پیوند ناگسستنی میان امت و امامت

است.

وی در ادامه به انطباق برنامه‌ها با رهنمودهای رهبر شهید (ره) و رهبر معظم انقلاب (حفظه‌الله) اشاره کرد و افزود: در دهه کرامت سال جاری بر سه اصل «تداوم آرامش مردم و جریان امیدآفرین زندگی»، «حفظ انسجام و وحدت ملی» و همچنین «میان‌داری و نقش‌آفرینی مردم» تأکید ویژه شده است.

او به فرمایشات امام شهید (ره) اشاره کرد و گفت:

ایشان فرمودند: «وقتی که مردم وارد میدان می‌شوند و تصمیم می‌گیرند، آتش‌ها را خاموش می‌کند، شعله‌ها را خاکستری می‌کند.

این اتفاق بود که این دفعه هم اتفاق افتاد؛ بعد از این هم به توفیق الهی اگر چنانچه حادثه‌ای برای کشور پیش بیاید، خدای متعال این مردم را مبعوث خواهد کرد برای مقابله با حوادث و کار مردم تمام خواهند کرد.»

رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی در ادامه بر این فرمایش رهبر شهید (ره) مبتنی بر اصل میان‌داری از سوی مردم تأکید ویژه کرد و در تبیین بیشتر این

مکتب اهل بیت (ع) در متن زندگی و پیوندهای اجتماعی مردم جاری شود. وی افزود: اسناد در آستانه این دهه فرخنده، مردم ایران با انجام جهاد الهی موفق شدند دستاوردهای بزرگی بدست آورند و نگاه جهان را به خود معطوف کنند که این توجه عمومی، یکی از مقدمات اصلی تمدن‌سازی محسوب می‌شود.

طالبی با اشاره به مفاهیم قرآنی مرتبط با مجاهدت‌های ملت، تصریح کرد: براساس آیه ۷۸ سوره حج، خداوند مردمی را که حق جهاد را به‌جا آورند برمی‌گزیند.

ملت ما امروز راهبری و هدایت تمامی آزادگان جهان شده است. این احساس پیروزی که در وجود جامعه نهادینه شده، به توفیق الهی تا پیروزی کامل بر جبهه ظلم و ظهور خورشید ولایت، تداوم خواهد یافت.

تبیین نظام امامت؛ مایه عزت مسلمانان و خشم منافقان

رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی با تأکید بر تداوم محورهای محتوایی سال‌های گذشته، بیان کرد: اسامال برای سومین سال متوالی، تبیین جایگاه امام و امامت در جامعه، محور اصلی است. در این مسیر، حدیث گهربار امام (رضاع) مبنا قرار گرفته است که می‌فرماید: «امام نظام‌بخش دین، مایه عزت مسلمانان، سبب خشم منافقان و مایه نابودی کافران

رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی با تشریح شعار و رویکردهای محتوایی دهه کرامت ۱۴۰۵، بر تداوم جریان امیدآفرین در جامعه و تبیین پیوند عمیق ملت ایران با معارف رضوی تأکید کرد. وی حضور هوشمندانه مردم در صحنه و میان‌داری بانوان را از زمینه‌های اصلی تمدن‌سازی و استمرار پیروزی‌های ملی برشمرد.

به گزارش آستان نیوز، نشست ستاد مناسبت‌های ویژه آستان قدس رضوی به ریاست قائم مقام آستان قدس با هدف تبیین سیاست‌های اجرایی و محتوایی این ایام برگزار شد.

در این نشست که با حضور مسئولان مختلف همراه بود، دکتر عبدالحمید طالبی، رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی ابعاد شعار محوری سال جدید و اولویت‌های تبیین معارف امام (رضاع) در شرایط فعلی را تشریح کرد.

ایران امام (رضاع)؛ الگوی تمدن‌سازی و هدایت

رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی در این جلسه با اعلام شعار «ایران امام (رضاع)؛ متحد، مقتدر، پیروز» اظهار کرد: دهه کرامت رضوی فرصتی برای گسترش فرهنگ رضوی به وسعت تمام ایران است و در ایام پیش رو، مفهوم «ایران حرم است» نمود عینی و کامل‌تری خواهد داشت و امیدواریم معارف رضوی و

فرهنگی و اجتماعی، نشان‌دهنده دست هنرمند و توانای بانوان و دختران ایرانی در پیشبرد اهداف کشور است. وی در پایان خاطر نشان کرد: این انسجام ملی و حضور خلاقانه مردم در صحنه، ضامن حفظ اقتدار و استمرار پیروزی‌هایی است که در ماه‌های اخیر نصیب ملت بزرگ ایران شده است و دهه کرامت، نقطه اوج نمایش این پیوند ناگسستنی میان امت و امام خواهد بود.